

REJŐZKÖDŐ TARTALÉK

Jósok helyett az adatvagyon hasznosítása segíthet a cégeknek a jövőbe látni

KOCSIS GERGELY, STARSHEMA

FORRÁS: STARSHEMA

Évente sok ezermilliárd dollárnyi veszteséget okoz a legnagyobb gazdaságoknak, hogy gyenge minőségű adatokkal kell dolgozniuk, nem véletlen, hogy az adathasznosítással kapcsolatos szolgáltatások területén komoly felfutás várható, a Big Data piac például 2025-re már közel 230 milliárd dolláros lehet. Az amerikai cégek bánnak legutóbbabban a rendelkezésükre álló adatvagyonnal, miközben a hazai projektek sokszor már az első lépéseknél megakadnak.

3100 milliárd dollár – vagyis az Egyesült Királyság vagy Franciaország éves GDP-jénél nagyobb összeg –, amennyit az amerikai gazdaság már 2016-ban elveszített az IBM becslése szerint a gyenge minőségű adatok miatt. Az azóta eltelt években a világban keletkező és potenciális hasznos adatok mennyiség ugrásszerűen nőtt, a COVID-járvány pedig csak tovább erősítette ezt a folyamatot. A vállalkozások világszerte elképesztő adatvagyonnal rendelkeznek, azonban a tapasztalatok azt mutatják, hogy a hasznosításukkal már akadnak problémák. Az persze jól látszik az előrejelzésekből, hogy ezen a helyzeten egyre többen igyekeznek változtatni, a MarketsandMarkets 2019-es prognózisában például arról számolt be, hogy a Big Data megoldásokra fordított összeg 2020 és 2025 között évente átlagosan 10,6 százalékkal bővül majd és az időszak végére eléri a 229,4 milliárd dollárt.

Koronavírus, kamerás megfigyelés és politikai pártok

A vállalati adatvagyon kapcsán nem szabad megfeledkezni arról, hogy sok iparágban különböző szabályok, rendeletek határozzák meg az adatok kezelését. Ezek közül például a GDPR mérettől függetlenül minden olyan vállalatra érvényes, amely alapvető információkat, például munkavállalói adatokat kezel.

Idén március elején jelent meg a GDPR végrehajtását felügyelő NAIH 2020-ra vonatkozó éves beszámolója, amelyből az esetek dinamikus növekedése mellett kiderült, hogy 256 411 000 Ft bírság folyt be, ez másfélszeres növekedést jelent 2019-hez képest.

Tavaly három kiemelt témával foglalkozott a hatóság, ezek a koronavírussal kapcsolatos adatkezelések, a kamerás megfigyelések és a politikai pártok adatkezelése. A kamerás megfigyelésekkel kapcsolatban az adatkezelők számára a hatóság néhány tipikus adatkezelői hibát is felsorolt. Például sok esetben az adatkezelői jogos érdek meghatározása túl általános, elméleti. Vagy az adatkezelő meghatározza ugyan a jogos érdekét, de az eset konkrét körülményei nem igazolják a jogos érdek fennállását, illetve sokan elhanyagolják a szükségességi tesztet.

A beszámolóból kiderült, hogy nőtt az adatkezelési incidensek száma is, a 2019-es 506-ról 781-re. A tavalyi kiemelkedő adatincidensek közül a Digi távközlési szolgáltatóra szabott rekordmértetű, 100 millió forintos bírsággal végződő ügyet emelik ki. Ebben az esetben a szolgáltató hanyagsága volt a döntő: az ügy alapját jelentő adatincidensben az etikus hekker az ügyfelek adatait tartalmazó tesztadatbázishoz egy kilenc éve ismert, de be nem foltozott sérülékenységgel segítségével juthatott hozzá.

Vass Enikő

Éltanuló amerikaiak

„Nagy különbség van az egyes piacokon az adatvagyon hasznosításában, az Egyesült Államokban például jóval előrébb járnak az ügyfeleink, mint akár Nyugat-Európában, vagy itthon. Ott az adatok összegyűjtése már többnyire megoldott, és inkább a tárolási költségek csökkentése, vagy éppen a teljesítmény javítása, vagyis hogy mennyi idő alatt dolgozza fel egy rendszert az adatokat, van fókuszban. Az is jól látszik, hogy nagy figyelmet kap az adatvizualizáció, átlátható és könnyen értelmezhető dashboardokba szervezik az adatokat. A mi ügyfeleinknél többnyire már van data science részleg, akik leginkább az előrejelzésekben segítenek, akár annak megadásával, hogy a beérkező adatok alapján hol nőhet meg hirtelen a kereslet bizonyos termékekre, és ehhez tudják igazítani a logisztikai kapacitásait”, számolt be a tapasztalatokról *Kocsis Gergely*, a Starschema „Sales and Delivery” területért felelős alelnöke.

Sokszor az indítja el az adatvagyon tudatos hasznosítása felé vezető folyamatot, hogy a menedzsment úgy érzi, „vakon repülnek”

Modern jószok

A több mint 200 főt foglalkoztató, négymilliárd forint fölötti árbevétellel rendelkező társaság Magyarország legsikeresebb Big Data, BI és analitikus szolgáltatásokat nyújtó cége, petabájtos nagyságrendben mozgatják olyan Fortune 500 cégek adatait, mint a Netflix, a Facebook, a Sony, az ENSZ, vagy éppen a Gates Foundation. De a nemzetközi élvonalban vannak az adattudomány, adatvizualizáció és felhőinfrastruktúra-menedzsment területén is. A Starschema árbevételének mintegy 85 százaléka külföldi ügyfelektől származik, de több hazai nagyváll-

lalatnak is dolgoznak. „Tapsztalataink szerint Európában még valamivel hátrébb tartanak az adatvagyon hasznosításában, mint az amerikaiak, de azért már a kontinensen is indulnak izgalmas projektek, főként a gyártás területén, ahol jellemzően bőségesen állnak rendelkezésre adatok, ezekre építve például egyre több helyen próbálkoznak a prediktív karbantartással. Magyarországon nagyon vegyes a kép, a legnagyobb cégek egyre jobban felismerik az adatvagyon értékét, itthon is van példa arra, hogy az adatok elemzése alapján mérik fel, hol lesz igény a termékekre, és ez alapján szervezik meg a logisztikát, értékesítést. De több kísérleti projektről lehetett már hallani a gyógyszeriparból is. A helyzet az, hogy nekünk is voltak negatív tapasztalataink, többször is előfordult, hogy elkezdjük a közös munkát nagy ügyféllel, de az első tényleg működő projektig már nem jutottunk el. A problémát az okozta a legtöbb esetben, hogy az első lépést a múltban, vagyis az adatok gyűjtését egész egyszerűen átugrották”, válaszolta a helyzetet Kocsis Gergely.

Kicsiben is elkezdhetik

A szakember szerint azok a projektek működnek jól, amelyeknél a felső vezetői akarat is megvan a megvalósításhoz. A munka kezdetén Kocsis Gergely szerint mindenképpen érdemes konzultálni egy szakértő céggel, hogy egyáltalán

felmérjék, mivel jár egy ilyen változtatás és kialakuljon egy koncepció, aminek megvalósításával elérhető a kitűzött célok. „Fel kell mérni az adatokat, össze kell gyűjteni egy helyre, adattisztítást kell végezni, transzformálni kell, és nagyon fontos, hogy egységes fogalomrendszert alakítsanak ki a cégnél, vagyis egy bizonyos adathoz tartozó üzleti fogalom alatt mindenki ugyanazt értse a vállalatnál. Tapasztalataim szerint az a megközelítés szokott működni, amikor kicsiben kezdik az adatvagyon hasznosítását, kiválasztanak egy speciális adatkört, amely már viszonylag rövid időn belül hasznot hoz a vállalatnak, viszont magát a struktúrát már úgy alakítják ki, hogy később további adatköröket is be tudjon fogadni”, fejtette ki a Starschema alelnöke.

Közlése szerint sokszor az indítja el az adatvagyon tudatos hasznosítása felé vezető folyamatot, hogy a menedzsment úgy érzi, „vakon repülnek”. A legtöbb nagy cégnél már vannak jelentéseket készítő szakértők, akik az adatok alapján próbálják információkkal támogatni a döntéshozókat, azonban a helyzet az, hogy még most is jellemzően egy hónappal korábbi adatokat tudnak elemezni, azok alapján kellene jó döntéseket hozni.

„Az idő nagyon komoly tényező, hogy milyen gyorsan és milyen frekvenciával frissülnek az adatok. Vannak már olyan megoldások, amelyekkel szinte valós időben lehet egészen mélyre fúrni a céges adatvagyonban, ezek az új eszközök felgyorsítják a folyamatot, napon belüli, de akár pár másodperces frissítésű adatok állhatnak rendelkezésre. Az adatelemzés következő lépése pedig az, hogy ne csak a múlt történéseit elemezhesse a menedzsment, hanem a jövő trendjeinek felvázolásában, akár egyes döntések, intézkedések hatásainak modellezésében is hasznosítsuk az adatokat”, mutatott rá Kocsis Gergely.

Kalocsai Zoltán

Informatikus munkaerőhiány: mérték és betöltetlen pozíciók

A technológiai fejlődés miatt hiány van különböző szintű tudással rendelkező informatikai szakemberekből, azonban a hiány mértéke és a betöltetlen pozíciókhoz kapcsolódó elvárások változnak. Vajon mi a megoldás és hogyan lehet áthidalni a problémát? Erről beszélget Dr. Charaf Hassan, a BME Villamosmérnöki és Informatikai Karának dékánja és Lovas István, a Schönherz Iskolaszövetkezet értékesítési vezetője, bevonva a jelenlévőket.

A BME VIK-en 2020-ban több mint 400 hallgató BSc, közel 160 pedig MSc szinten szerzett mérnök-informatikus diplomát. 2021-ben végeznek az új alapképzés, a gyakorlatorientált üzemmérnök-informatikus szak első hallgatói.

A szakmai, kiemelten informatikai diákmunkákkal foglalkozó iskolaszövetkezet immár 26 éve köti össze a megfelelő tudású hallgatókat az informatikushiánnyal küzdő vállalatokkal. 2020-ban közel 3 000 junior informatikus dolgozott több mint 500 partnerüknél. A Schönherz Iskolaszövetkezet a BME-vel együttműködve szervezi a BProf üzemmérnök-informatikus képzés kooperatív szakaszában résztvevő diákok cégeknél történő elhelyezését.

Mire képes egy pályakezdő fiatal már az egyetemi évek alatt? Miért érdemes őket választani, mit nyer velük a cég? Ezeket, és még számos ehhez tartozó kérdést vitat meg a két szakember és közönségük a kerekasztal-beszélgetés során.

Időpont: 2021. május 28. 9:45–11:15 (Az ITexec 2021 konferencia 2. napján)

Helyszín: ITexec konferencia (Park Inn by Radisson Zalakaros)

